

SAMENVATTING VAN HET EINDRAPPORT
VERKENNING NAAR DE KWALITEITSBORGING VAN
PROMOTIETRAJECTEN EN PROMOTIES

Inhoudsopgave

1. Waarom deze verkenning?
2. Hoofdvragen
3. Verantwoording
4. Conclusies over kwaliteitsborging in het promotiereglement
5. Conclusies over kwaliteitsborging in Graduate Schools
6. Conclusies over effecten van de financiering op de kwaliteit
7. Conclusies inspectie over het toezicht op de promoties
8. De agenda

Bijlage I	Wettelijk kader
Bijlage II	Nadere verantwoording

Versie: 23 oktober 2012 (kort)

1. Waarom deze verkenning?

De Inspectie van het Onderwijs voerde een verkenning uit naar de waarborg van de kwaliteit van promotietrajecten¹ en promoties. Deze verkenning was van belang, omdat de inspectie:

- krachtens de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) een wettelijke taak heeft om toezicht te houden op de promoties; de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) bevat de bepalingen omtrent de promoties (zie bijlage I);
- in het stelsel ontwikkelingen waarnam, zoals een groeiende diversiteit in promotietrajecten en een sterke toename van het aantal gepromoveerden, die het rechtvaardigden om prioriteit te geven aan daadwerkelijke uitvoering van deze wettelijke taak. Naar aanleiding van deze ontwikkelingen rees namelijk de vraag of het eindniveau van de promotietrajecten (in relatie tot de kwaliteit van de promoties) wel voldoende wordt geborgd. De promoties zijn de examens van de derde fase van het wetenschappelijk onderwijs waarop de internationale context van grote invloed is.

Het wettelijk kader en de actualiteit vormden voor de inspectie voldoende aanleiding om in een verkenning aan de kwaliteitsborging aandacht te besteden. Dit, in het kader van de inspectietaak tot *stelseltoezicht* op de promoties. Het betreft in dit geval dus geen handhavend onderzoek.

De inspectierapportage over deze verkenning wordt niet openbaar; wel krijgen externe deelnemers aan de rondetafeldiscussie en de casestudies (zie par. 3) deze samenvatting van de bevindingen ter informatie toegezonden.

2. Hoofdvragen

De verkenning moet een eerste inzicht bieden in drie hoofdvragen.

Hoofdvraag 1: Zijn er problemen met (en mogelijke risico's voor) de waarborg van de kwaliteit van promotietrajecten aan Nederlandse universiteiten? Zo ja, welke problemen en risico's doen zich voor?

Deelvragen:

- 1.1 Zijn er problemen en risico's met de kwaliteitsborging van promoties in het promotiereglement?
- 1.2 Zijn er problemen en risico's met de kwaliteitsborging van promotietrajecten in Graduate Schools?
- 1.3 Zijn er problemen en risico's met de effecten van de externe financiering op de kwaliteit van de promotietrajecten?

Hoofdvraag 2: Wat is de positie van de inspectie in verhouding tot andere partijen als het gaat om kwaliteitsborging van de promotietrajecten (Colleges van Bestuur, KNAW, NWO, VSNU, NVAO, OCW et cetera)?

Hoofdvraag 3: Is nader inspectieonderzoek nodig?

¹ We hanteren de volgende werkdefinitie van een promotietraject:

"het traject dat begint met de formele goedkeuring door de decaan (namens het College voor Promoties) van het verzoek, ingediend door de promovendus, om de hoogleraar die zich (schriftelijk) bereid heeft verklaard als promotor op te treden, als zodanig aan te wijzen." Een succesvol promotietraject eindigt met de verlening van de graad Doctor. Deze definitie laat ruimte voor diversiteit in vormgeving van promotietrajecten.

3. Verantwoording

Focus op borgingsmechanismen

In de verkenning lag de focus van de inspectie op de mechanismen die de kwaliteit van de promoties moeten borgen, niet op de kwaliteit van de promoties (proefschriften of proefontwerpen) zelf.

De inspectie koos hierbij voor twee invalshoeken:

- a. de kwaliteitsborging van promotietrajecten aan Nederlandse universiteiten (binnen verschillende institutionele inbeddingen, bijvoorbeeld binnen varianten van de 'Graduate Schools');
- b. de kwaliteitsborging van promotietrajecten door de koepelorganisaties die verantwoordelijk zijn voor bevordering van de wetenschapsbeoefening in het Nederlandse stelsel.

Activiteiten

De inspectie voerde de verkenning uit tussen medio 2011 en medio 2012. Aan het begin is de onderzoeksopzet nader uitgewerkt in samenspraak met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de VSNU, vereniging van universiteiten.

De activiteiten bestonden in de tweede helft van 2011 achtereenvolgens uit:

- a. Een desk research;
- b. Oriënterende gesprekken met overige stakeholders en deskundigen.

In de eerste helft van 2012 werd, wederom na afstemmingsoverleg met OCW en de VSNU, de verkenning vervolgd met de volgende activiteiten:

- c. Een nadere verkenning naar de praktijk aan universiteiten (in de vorm van casestudies);
- d. Een rondetafeldiscussie.

Zie bijlage II voor een uitgebreide verantwoording van de activiteiten voor de verkenning.

De conclusies die de inspectie heeft getrokken uit de verkenning zijn in de volgende paragrafen ingedeeld in de thema's waarop de laatste fase van de verkenning (de rondetafeldiscussie met externen) zich heeft gefocust.

4. Conclusies over kwaliteitsborging in het promotiereglement

Zijn er problemen en risico's met de kwaliteitsborging van promoties in het promotiereglement?

Conclusie 1: De borging van de onafhankelijkheid van de promotiecommissies in het promotiereglement met het oog op een valide beoordeling vormt in het algemeen geen probleem; het niveau van de Nederlandse promoties wordt, ook internationaal, hoog gewaardeerd.

Wel zijn er aandachtspunten om de promotiereglementen te verbeteren, met name:

- het uitsluiten van te lichte promotiecommissies;
- meer uniformiteit in de toekenning van het predikaat cum laude;
- het regelen van de 'joint doctorate' in het promotiereglement; een samenwerkingsovereenkomst dient vervolgens als uitwerking hiervan;
- het borgen van de rechten en plichten van alle categorieën promovendi, dus niet alleen van de werknemer-promovendi (met een CAO).

Conclusie 2: Wetenschapsfraude is een actueel probleem dat ook promotieonderzoek raakt. Het risico hiervan is dat een promovendus opnieuw moet beginnen of dat een doctorsgraad onterecht wordt verleend.

Voor de bestrijding van wetenschapsfraude in relatie tot promotieonderzoek gelden met name de volgende aandachtspunten:

- de vraag of de getroffen maatregelen door VSNU, KNAW en NWO op termijn effect sorteren;
- de vraag of de onderzoeksvisitatiecommissies aan de hand van het vernieuwde Standard Evaluation Protocol (SEP, 2009-2015) voldoende werk maken van de kwaliteitsbeoordeling van promotietrajecten en promoties;
- maatvoering in regelgeving om de wetenschappelijke professionaliteit (c.q. de academische vrijheid) niet te hinderen;
- verkenning van de juridische mogelijkheid tot intrekking van de doctorsgraad bij ernstige schending van de wetenschap;
- kwaliteitsborging bij de omzetting van een buitenlandse doctorsgraad in een Nederlandse (cf. WHW, art. 7.23, lid 4).

Verbeteringen in de promotiereglementen zijn op bepaalde punten nodig. De huidige promotiereglementen bevatten soms al good practices.

5. Conclusies over kwaliteitsborging in Graduate Schools

Zijn er problemen en risico's met de kwaliteitsborging van promotietrajecten in Graduate Schools?

Conclusie 3: De Graduate Schools zijn in hun zorg voor een kwalitatief goede begeleiding, vooral gericht op de werknemer-promovendi. De Graduate Schools zouden nog beter moeten inspelen op een toenemende heterogeniteit aan promovendi en ook voor andere categorieën promovendi dan de werknemer-promovendi dé voorziening moeten worden.

Aandachtspunten hierbij zijn met name:

- goede afspraken op maat met elke promovendus over begeleiding, opleiding en voor zover van toepassing takenpakket (met name de verhouding tussen promotieonderzoek en onderwijslast/-lust);
- instandhouding van een kritische massa voor een landelijke onderzoeksinfrastructuur (met meerwaarde in termen van specialistische cursussen aan promovendi);
- de vraag hoe de gescheiden procedures van de NVAO, het SEP en de Erkenningscommissie Onderzoekscholen (ECOS) samengaan in de Graduate Schools;
- de waarde van de doctorsgraad voor de Nederlandse arbeidsmarkt en de voorbereiding van promovendi op die arbeidsmarkt (beroepsoriëntatie). Het overgrote deel van de gepromoveerden moet de universiteit verlaten, maar velen komen in de huidige economische crisis niet aan een baan op een hoger niveau.

Conclusie 4: Promotietrajecten die nominaal korter dan vier jaar fulltime duren, kunnen een potentieel probleem vormen, als niet is voldaan aan strikte randvoorwaarden voor kwaliteit.

Een tweejarige researchmaster gevolgd door een (kortere) driejarig fulltime promotietraject, lijkt niet in alle gevallen een probleem voor de kwaliteitsborging te vormen. Wel geldt met name als algemeen aandachtspunt het grote verschil tussen de nominale duur en de feitelijke duur van promotietrajecten.

6. Conclusies over effecten van de financiering op de kwaliteit

Zijn er problemen en risico's met de effecten van de externe financiering op de kwaliteit van de promotietrajecten?

Conclusie 5: De mechanismen die de kwaliteit van de promoties moeten borgen, bieden doorgaans afdoende tegenwicht tegen de prestatiebekostiging (c.q. de promotiepremie). Wel is druk op de kwaliteit van promotietrajecten indirect mogelijk als universiteiten een deel van de prestatiebekostiging doorcontracteren en dat niet ten goede laten komen aan de eigen onderzoeksinfrastructuur.

Als aandachtspunt voor universiteiten geldt de demping van eventuele perverse prikkels op de werkvloer door bewuste interne allocatie.

Conclusie 6: De concurrentie om de financiering van NWO heeft overwegend positieve effecten op de kwaliteit van (promotie-)onderzoeksvoorstellen. Wel ervaren vrijwel alle gesprekspartners in de verkenning een toenemende druk op universiteiten om meer PhD's te leveren, terwijl de vaste staf om die begeleiding te verzorgen is geslonken als gevolg van een afname van de eerstedegeldstroom. Universiteiten beschouwen de tweede- en derdegeldstroom als tijdelijke financiering. De begeleiding van promovendi verwatert door deze ongunstige ratio. OCW geeft in haar reactie overigens te kennen dat zij niet meer aanstuurt op meer PhD's.

Verder gelden als aandachtspunten, met name:

- de mogelijkheden voor promovendi om binnen de kaders van gehonoreerde voorstellen alle onderdelen van een onderzoek te doorlopen (zoals dataverzameling in de empirie);
- de dekking van de reële kosten bij externe financiering via NWO en Europese Unie;
- de bezuinigingen op promotieplaatsen;
- de mogelijke effecten van de maatregelen in het aangekondigde wetsvoorstel Kwaliteit in Verscheidenheid (introdunctie bursalenstelsel).

7. Conclusies inspectie over het toezicht op de promoties

Wat is de positie van de inspectie in verhouding tot andere partijen als het gaat om kwaliteitsborging van de promotietrajecten (Colleges van Bestuur, KNAW, NWO, VSNU, NVAO, OCW et cetera)?

Is nader inspectieonderzoek nodig?

Het krachtenveld

Elke universiteit kent een rector magnificus, lid van het College van Bestuur, tevens voorzitter van het College voor Promoties (met decanen). Dit College voor Promoties heeft de wettelijke taak het promotiereglement voor een universiteit vast te stellen. Verder spelen in het krachtenveld rondom de promoties in het Nederlandse stelsel, naast OCW, als wet- en regelgever op het gebied van het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek, en de VSNU, als vereniging van universiteiten, vooral de KNAW en NWO een belangrijke (wettelijk verankerde) rol.

De KNAW heeft volgens haar reglement de volgende doelstelling:

“De KNAW is werkzaam op het gebied van het wetenschappelijk onderzoek. Tenminste bevordert zij de uitwisseling van gedachten en informatie tussen haar leden onderling en tussen deze leden en andere wetenschapsbeoefenaren en wetenschappelijke organisaties, adviseert zij de minister desgevraagd of uit eigen beweging over aangelegenheden op het gebied van de wetenschapsbeoefening en bevordert zij de wetenschapsbeoefening door werkzaamheden op dat gebied te doen verrichten.”

NWO heeft onder meer de volgende wettelijk vastgelegde taken:

- De organisatie heeft tot taak het bevorderen van de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek alsmede het initiëren en stimuleren van nieuwe ontwikkelingen in het wetenschappelijk onderzoek.
- De organisatie voert haar taak uit in het bijzonder door het toewijzen van middelen.

De NVAO accrediteert wel de researchmasters, maar heeft tot op heden geen taak ten aanzien van de promotietrajecten.

De wettelijke taken van de inspectie

De inspectie houdt krachtens de WOT op drie manieren toezicht op de promoties, namelijk via:

- a. toezicht op de naleving van wet- en regelgeving daaromtrent;
- b. toezicht op het stelsel van hoger onderwijs;
- c. het incidentele toezicht (de zgn. 'brandweerfunctie').

Ad a. Toezicht op de naleving van wet- en regelgeving:

Wat betreft de promotietrajecten zijn er in de WHW (hoofdstuk 7, paragraaf 3) een aantal bepalingen opgenomen over bijvoorbeeld de aanwezigheid aan elke universiteit van een College voor Promoties dat een promotiereglement dient vast te stellen waarin de procedures rondom de promoties worden geregeld.

Het toezicht door de inspectie beperkt zich in eerste instantie dan ook alleen tot het houden van toezicht op naleving van de hierboven genoemde WHW-bepalingen inzake promoties. De inspectie heeft dus geen wettelijke taak waar het de *kwaliteit* van de promotietrajecten en de promoties zelf betreft en zal hier dan ook geen uitspraken over doen.

Ad b. Toezicht op het stelsel van hoger onderwijs:

In de WOT staat echter ook dat de inspectie de taak heeft om de kwaliteit van het stelsel van hoger onderwijs, met inbegrip van het stelsel van accreditatie, te beoordelen en te bevorderen (artikel 12a, tweede lid, onder c).

Vanuit de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het stelsel is het daarom wel zo dat de inspectie dient te monitoren en te toetsen of er voldoende checks & balances (c.q. borgingsmechanismen) zijn om de kwaliteit van de promoties te garanderen. Dit toezicht is dan complementair aan het interne toezicht dat door de universiteiten zelf wordt uitgevoerd. Eveneens is het aanvullend op de initiatieven die door de koepelorganisaties VSNU, KNAW en NWO genomen worden. Uitgangspunt voor de inspectie als toezichthouder op de promoties is daarom dat ze zich zeer terughoudend zal opstellen. Als uit de monitoring echter blijkt dat de borgingsmechanismen in het stelsel onvoldoende werken om de kwaliteit van promotietrajecten (als derde fase van het wetenschappelijk onderwijs) te borgen, zal de inspectie dit probleem benoemen.

Ad c. Het incidentele toezicht (de zgn. 'brandweerfunctie'):

Terughoudend toezicht betekent vooral dat de inspectie wat de promoties betreft slechts dan in actie komt wanneer zich ernstige signalen van onregelmatigheden in de naleving (WHW) door een of meer universiteiten voordoen. Daar waar de onregelmatigheden van dusdanige aard zijn dat deze een risico vormen voor de waarborging van de kwaliteit van promotietrajecten zal de inspectie vanuit haar stelselverantwoordelijkheid (WOT) de wet handhaven door middel van incidenteel onderzoek bij de universiteiten die in gebreke blijven. Voorafgaand aan feitelijke handhaving doet de inspectie een beroep op de intermediaire rol die de VSNU, de KNAW en NWO kunnen spelen om de problemen op te lossen.

Conclusie 7:

KNAW, NWO en VSNU nemen momenteel zelf al voldoende initiatieven om de kwaliteit van promotietrajecten en promoties in het stelsel te borgen. Uitgangspunt voor de inspectie als toezichthouder op de promoties is daarom dat ze zich zeer terughoudend zal opstellen bij de uitoefening van haar wettelijke taak. Nader inspectieonderzoek krachtens de WOT is wel nodig, maar op terughoudende wijze.

9. De agenda

De drie manieren waarop de inspectie toezicht houdt op de promoties worden in principe vertaald in de volgende concrete activiteiten (voor 2013 en verder). Over deze agenda gaat de inspectie verder in gesprek met de meest betrokken partijen in het stelsel.

Ad a. Naleving:

In het kader van het toezicht op de naleving van wet- en regelgeving inzake de promoties analyseert de inspectie periodiek de wettelijk verplichte promotiereglementen van alle universiteiten. Geconstateerde tekortkomingen vormen aanleiding tot direct nalevingstoezicht.

Ad b. Stelseltoezicht:

In het kader van toezicht op het stelsel van hoger onderwijs richt de inspectie zich op de volgende activiteiten:

- De inspectie monitort daarvoor de effecten van de afspraken die VSNU, KNAW en NWO hebben gemaakt om de kwaliteit van promotietrajecten en promoties in het stelsel te borgen om te bezien of deze borging voldoende werkt (cf. het vernieuwde SEP 2009-2015 en de recente maatregelen om wetenschapsfraude te bestrijden).
- In het kader van deze systematische monitoring analyseert de inspectie wettelijk verplichte en publiek toegankelijke bronnen (via websites) om te bezien of zich structurele problemen in het stelsel voordoen. De analyse betreft met name:
 - de onderzoeksvisitatierapporten volgens het vernieuwde SEP;
 - de beoordelingsrapporten van de onderzoekscholen door ECOS;
 - de jaarverslagen van koepels, universiteiten en tweedegeldstroominstellingen;
 - relevante protocollen en governance codes van de koepels;
 - trends in promotierendement en promotieduur (zie www.vsnu.nl).Deze actie levert dus geen toezichtslast op voor de instellingen.
- Eventuele klachten van promovendi verdienen daarbij bijzondere aandacht, omdat zij in het bestel vrij zwak georganiseerd zijn (PNN draait op vrijwilligers en beschikt over veel minder faciliteiten dan LSVb en ISO). Met PNN wordt jaarlijks contact gezocht.
- De inspectie voert zo nodig pro-actief verkennende gesprekken met instellingen die "vreemde" en korte constructies van promotietrajecten op hun websites aanbieden.
- Eventuele structurele problemen in het stelsel waarop de inspectie stuit worden (in overleg met OCW, Directie Hoger Onderwijs & Studiefinanciering en Directie Onderzoeks- en Wetenschapsbeleid) geagendeerd voor een jaarlijks bestuurlijk overleg met de koepelorganisaties VSNU (incl. het Rectorencollege), KNAW en NWO.
- Omdat ook beleid en wetgeving van OCW (o.a. introductie bursalenstelsel) tot structurele problemen in het stelsel kunnen leiden, volgt de inspectie ook de effecten daarvan en koppelt haar bevindingen terug aan OCW.
- Als structurele problemen in het stelsel aanhouden, rapporteert de inspectie hierover in het Onderwijsverslag aan de minister.

Ad c. Signalen

- De inspectie stelt zich ook terughoudend op bij eventuele signalen van ernstige tekortkomingen met promotietrajecten en promoties bij individuele universiteiten (bijvoorbeeld bij gevallen van wetenschapsfraude die de promoties c.q. de graadverlening raken).
- Bij ernstige signalen vraagt de inspectie eerst uitleg aan de VSNU, KNAW en/of NWO over welke acties zij ondernemen richting de betreffende instelling om het gesignaleerde probleem op te lossen (het zelfreinigend vermogen).
- Mochten de acties van de koepels onvoldoende bijdragen aan een gewenste oplossing dan volgt een bestuursgesprek met de betreffende instelling.

BIJLAGE I Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor de taak van de Inspectie van het Onderwijs in relatie tot de promoties is gebaseerd op twee wetten:

- de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT);
- de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW).

Op grond van de WOT houdt de inspectie op drie manieren toezicht op de promoties, namelijk via:

- toezicht op de naleving van wet- en regelgeving daaromtrent;
- toezicht op het stelsel van hoger onderwijs;
- het incidentele toezicht (de zgn. 'brandweerfunctie').

Hierna volgt een overzicht van de relevante wetsartikelen.

Wettelijk kader conform de Wet op het Onderwijstoezicht

Een wijziging van de WOT is op 1 juli 2012 in werking getreden. De belangrijkste artikelen luiden als volgt.

Artikel 3: Taken

Het toezicht op het hoger onderwijs omvat dan de volgende taken (cf. artikel 3):

- "b. het beoordelen en bevorderen van de naleving van de bij of krachtens een onderwijswet gegeven voorschriften,
- c. het beoordelen en bevorderen van de kwaliteit van het stelsel voor hoger onderwijs, met inbegrip van het stelsel van accreditatie, bedoeld in artikel 1.1, onderdelen s en t, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek,
- d. het beoordelen en bevorderen van de financiële rechtmatigheid door in ieder geval het verrichten van onderzoek naar de rechtmatige verkrijging van de bekostiging, naar de controlerapporten van de door het bestuur aangewezen accountant, naar de rechtmatigheid van de bestedingen en naar de rechtmatigheid van het financieel beheer van de bekostigde instellingen."

Artikel 12a. Onderzoek hoger onderwijs

1. Ter uitvoering van de in artikel 3, tweede lid, onderdelen b en d, bedoelde taken onderzoekt de inspectie met inachtneming van artikel 4 de naleving van de wettelijke voorschriften en de financiële rechtmatigheid bij instellingen voor hoger onderwijs, als bedoeld in artikel 10, eerste lid.
2. Ter uitvoering van de in artikel 3, tweede lid, onderdelen b, c en d, bedoelde taken onderzoekt de inspectie ontwikkelingen in het stelsel van hoger onderwijs.
3. Ter uitvoering van de in artikel 3, tweede lid, onderdelen b, c en d, bedoelde taken kan de inspectie in incidentele gevallen onderzoek verrichten op aanwijzing van de minister dan wel uit eigen beweging onder door Onze Minister te stellen voorwaarden. Dit onderzoek kan mede de kwaliteit van het onderwijs omvatten.

Wettelijk kader conform de WHW

Artikel 6.5. Ontneming rechten aan opleidingen

Eerste lid: Onze minister kan besluiten dat aan een opleiding de rechten, genoemd in artikel 1.9, eerste en tweede lid, worden ontnomen, indien:

- a. (...)
- b. niet of niet meer wordt voldaan aan hetgeen bij of krachtens deze wet is bepaald over de kwaliteitszorg, de registratie, het onderwijs, de examens, de promoties of de vooropleidingseisen of toelatingseisen.

Hoofdstuk 7 van de WHW regelt het onderwijs. Paragraaf 3 van dit hoofdstuk regelt de promoties.

Artikel 7.18. Verlening van graad Doctor; toegang en inrichting promotie

Eerste lid: Het college voor promoties van een universiteit (...) is bevoegd de graad Doctor te verlenen op grond van de promotie.

Tweede lid: Tot de promotie heeft toegang ieder die:

- a. aan wie op grond van artikel 7.10a, eerste, tweede of derde lid, de graad Master is verleend,
- b. als proeve van bekwaamheid tot het zelfstandig beoefenen van de wetenschap een proefschrift heeft geschreven dan wel een proefontwerp heeft vervaardigd, en
- c. heeft voldaan aan de eisen, gesteld in het in artikel 7.19 bedoelde promotiereglement.(...)

Vierde lid: Voor elke promotie wijst het college voor promoties een hoogleraar van een universiteit aan als promotor. De promotie vindt plaats ten overstaan van dit college of van een commissie, door het college samen te stellen uit hoogleraren en andere ten aanzien van wie het heeft geoordeeld dat zij over voldoende bekwaamheid beschikken om in de commissie zitting te hebben, met inachtneming van het in artikel 7.19 bedoelde promotiereglement. (...)

Artikel 7.19. Promotiereglement; eredoctoraat

Eerste lid: Met inachtneming van het daaromtrent bij deze wet bepaalde stelt het college voor promoties het promotiereglement vast. In dat reglement worden geregeld:

- a. de gang van zaken met betrekking tot de voorbereiding van de promotie en met betrekking tot de promotie zelf, daaronder begrepen de taak en bevoegdheden van ieder die bij de promotie is of kan worden betrokken, en
- b. de voorzieningen betreffende de beslechting van geschillen die zich met betrekking tot de voorbereiding van de promotie en de promotie zelf kunnen voordoen. (...) 2

Artikel 9.10. College voor promoties

Eerste lid: Aan een universiteit is een college voor promoties verbonden. Het college voor promoties bestaat uit hoogleraren. (...)

Derde lid: In het bestuurs- en beheersreglement [van de universiteit, red.] worden de taak, de samenstelling en de wijze van benoeming van het college voor promoties nader geregeld.

Artikel 1.6 Academische vrijheid.

Aan de instellingen wordt de academische vrijheid in acht genomen.

Wettelijk kader conform de Wet Versterking Besturing

Nieuw is dat met de inwerkingtreding van de Wet Versterking Besturing in 2010 (een wijziging van de WHW) een Nederlandse universiteit met een andere Nederlandse of buitenlandse universiteit een *joint doctorate* kan aanbieden.

Artikel 7.18, lid 6

Een instelling kan gezamenlijk met een of meer Nederlandse of buitenlandse instellingen de graad Doctor verlenen op grond van een promotie. Het eerste tot en met vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing. De instellingen kunnen nadere afspraken maken omtrent de uitvoering binnen het bepaalde in het promotiereglement.

2 Artikel 7.22 regelt nog de voering van de titel van doctor.

BIJLAGE II Nadere verantwoording

De verkenning omvatte de volgende activiteiten:

- a. Een desk research;
- b. Oriënterende gesprekken met overige stakeholders en deskundigen.
- c. Een nadere verkenning naar de praktijk aan universiteiten (in de vorm van casestudies);
- d. Een rondetafeldiscussie.

Ad a. Een desk research:

Deze bestond voor een belangrijk deel uit de analyse van de wettelijk verplichte promotiereglementen van de twintig universiteiten in het bestel (waarvan veertien, verenigd in de VSNU, vier levensbeschouwelijke universiteiten en twee niet bekostigde universiteiten).

Deze analyse leverde mede een zelfstandige notitie met feedback aan het Rectorencollege van de VSNU op.

Ad b. Oriënterende gesprekken met overige stakeholders en deskundigen:

Er zijn oriënterende gesprekken gevoerd met het Rectorencollege (rectores magnifici onder de VSNU), de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW), de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO), de Onderwijsraad, het Promovendi Netwerk Nederland (PNN), Campus Orléon (netwerk voor buitenpromovendi) en enkele externe experts op persoonlijke titel (te weten de hoogleraren Bart Noordam (Universiteit van Amsterdam), Theo Eggen (Universiteit Twente) en emeritus Peter van der Vliet (Universiteit Utrecht).

Ad c. Een nadere verkenning naar de praktijk aan universiteiten (in de vorm van casestudies):

In maart en april 2012 heeft de inspectie vier universiteiten voor casestudies bezocht, te weten de Vrije Universiteit, de Universiteit van Amsterdam, de Erasmus Universiteit Rotterdam en de Technische Universiteit Delft. Deze zijn geselecteerd, variërend op instellingskenmerken als grootte en openbaar of bijzonder. Daarnaast is op facultair niveau naar wetenschapsdiscipline gevarieerd.

Elk instellingsbezoek kende een programma, bestaande uit drie gesprekken:

1. Het eerste gesprek was met de rector magnificus, als voorzitter van het College voor Promoties. Aan de rector zijn vragen over het integrale beleid ten aanzien van de promotietrajecten (i.r.t. de promoties) gesteld.
2. Het tweede gesprek was met een directeur/ tevens hoogleraar van een organisatie-eenheid, als inbedding van promotietrajecten.
 - Aan de VU was dat het interdisciplinaire onderzoeksinstituut EMGO+ Institute for Health and Care Research;
 - Aan de UvA de Graduate School for Humanities;
 - Aan de EUR het interuniversitaire Tinbergen Institute, Graduate School in Economics, Econometrics and Finance en tot slot;
 - De TU Delft Graduate School in combinatie met de facultaire Graduate School 3mE (voor met name Mechanical Engineering).Deze gesprekken gingen over de organisatie, de scholing en de begeleiding, en over de variatie in promotietrajecten. Ook werd een toelichting gevraagd op het meest recente onderzoeksvisitatierapport (onderdeel PhD-training).
3. Het derde gesprek was een groeps gesprek met in principe twee promovendi met een dienstverband aan de betreffende universiteit (te weten één derdejaarspromovendus verbonden aan genoemde Graduate School en een vertegenwoordiger van het promovendinetwerk aan de universiteit). We hebben hen gevraagd naar hun ervaringen met de scholing, begeleiding en de randvoorwaarden van promotietrajecten.

Van deze gesprekken heeft de inspectie eerst aparte conceptverslagen gemaakt die zij vervolgens, na een reactie op feitelijke onjuistheden door gesprekspartners, heeft vastgesteld. De bevindingen vormden input voor de rondetafeldiscussie.

Ad d: De rondetafeldiscussie

In een rondetafeldiscussie op 31 mei j.l. werden de resultaten uit de verkenning tot dan toe (d.w.z. de desk research, oriënterende gesprekken met stakeholders en casestudies onder universiteiten) teruggekoppeld. Deelnemers aan de rondetafeldiscussie waren 'stakeholders' en deskundigen op persoonlijke titel.

Voorafgaande aan de bijeenkomst kregen de deelnemers een inhoudelijke discussienotitie toegezonden. In concept was deze eerst voorgelegd aan OCW, het Rectorencollege en het Promovendi Netwerk Nederland om er zeker van te zijn dat de inspectie zinvolle, actuele discussiethema's had benoemd.

Voor de rondetafeldiscussie koos de inspectie op basis van de bevindingen uit de verkenning tot dan toe vier discussiethema's. Deze discussiethema's werden beknopt uitgewerkt in de vorm van een aantal dilemma's.

Het concept van het gespreksverslag is naderhand voor een reactie op feitelijke onjuistheden aan alle deelnemers voorgelegd waarna de inspectie het herziene verslag heeft vastgesteld. Het vastgestelde gespreksverslag is vervolgens aan alle deelnemers toegezonden met het verzoek het vertrouwelijk te behandelen, omdat uitspraken per deelnemer traceerbaar zijn.